

32. Het zesde zintuig.

We weten al heel veel van honden maar nog veel meer niet.

Mensen die alles kunnen verklaren moeten soms gokken want niet alles is te verklaren.

Het zesde zintuig: is geen geval apart, eenvoudig omdat zintuigen geen geval zijn maar sommige zijn zeker mysterieus. Voor vele bestaat het zesde zintuig gewoon niet. Het bestaan ontkennen is fout, het bestaat natuurlijk wel. Veel van die mysterieuze zaken zijn zelfs te verklaren of toch tenminste te aanvaarden. Toch is er veel wantrouwen omdat velen het zesde zintuig nog in verband brengen met occulte zaken, magie, zwarte kunst, sinistere zaken en paranormale toestanden.

Laat ons niet paranoïde doen maar ruimdenkend dan merk je dat veel van wat door ons mensen niet direct te verklaren is voor honden toch een verklaring heeft. Laat ons als voorbeeld een tsunami nemen. Realiteit is dat in verhouding meer mensen dan dieren het slachtoffer worden omdat dieren die weg kunnen op tijd vluchten. We weten ook dat een tsunami een aardbeving is onder de zeebodem. We weten ook dat één van de vijf algemeen erkende zintuigen het gevoel (of voelen) bij dieren beter ontwikkeld is dan bij mensen en dat dieren elkaars taal beter lezen. Het zesde zintuig dat er voor zorgt dat dieren op tijd weg zijn is dus niet mysterieus. Het is beter voelen, horen en zien van trillingen die mensen niet meer voelen.

Sommige van ons hebben nog wel eens hun oor tegen een treinspoor gehouden om te horen of er een trein aankwam en anders hebben we het wel eens in een oude cowboyfilm gezien. Mooi in dat soort films was dat indianen zelfs konden horen hoe ver de trein nog was. Nu moeten we daar een beetje mee lachen maar toch heb ik dikwijls gemerkt dat bij indianen en natuurvolkere de zintuigen nog beter werkten dan bij ons gewone burgers. Wij ruiken als het ware bijna niets meer en misschien is dat in het geval van hoe wij leven maar goed ook.

Ik haal een voorbeeld aan. Op één van mijn tochten met sledehonden in Canada ontmoetten we op grote afstand van de bewoonde wereld natuurfotografen die een tocht deden met skido's. Twee motor sledes die beide voortgestuwd werden door een lichte of vrij lichte motor. Ik geloof dat het 250 cc was. Wij waren met drie slede teams, een van elf en twee van negen honden. Zéér lang voor wij de sneeuwscooters hoorden of zagen vertelden de honden ons dat er wat te gebeuren stond. +/- ½ uur nadat de honden ons attent maakten hoorden wij de skido's ook en nog wat later zagen we ze.

Toen we elkaar tegenkwamen maakten we kamp en verbroederden we en gedurende een uurtje aten en dronken we wat bij een vuurtje. Daarna gingen we ieder onze eigen weg. Het was één uur later toen ik besepte hoe het met ons reukorgaan gesteld was. Na meer

dan één uur, we waren dus al kilometers verwijderd van onze kampplaats, rook ik de twee benzine verbruikende lichte motoren nog terwijl ik gelukkig de honderden auto's die thuis per dag op minder dan tien meter voorbij rijden niet echt registreer en dan te weten dat honden vele malen beter ruiken dan wij.

Er zijn veel voorbeelden en proeven maar om er één te noemen: bij een eenvoudige proef herkende een hond één druppel zuur in 10 liter water terwijl mensen 150 druppels in 10 liter water niet herkenden. Dit is maar één voorbeeld en op zich niet eens belangrijk. Ook is het zo dat wetenschappers en onderzoekers er van uitgaan dat stank zoals wij dat kennen voor honden geen probleem is terwijl weer andere verwijzen naar de verdediging die sommige prooidieren hebben door stank te verspreiden.

Voor ons hondenliefhebbers is dat op zich ook niet belangrijk. We weten wel dat de stank die stinkdieren verspreiden ook verblind en de ogen dus vreselijk laat tranen en dat brengt ons naadloos bij het volgende zintuig, de ogen.

Lichaamstaal ligt vaak aan de basis van zaken die onze hond weet en waar wij geen verklaring voor hebben en daarom niet zelden door het bezit van het zesde zintuig verklaard worden. Dikwijls merken honden zeer kleine verschillen zeer scherpzinnig op terwijl mensen er zich niet van bewust zijn. Politie mensen worden er op getraind om aan het gedrag van verdachten te zien wanneer ze liegen. Voor honden is het aangeboren minuscule zaken waar te nemen.

Toen ze zelf nog voor de kost moesten zorgen zagen ze in een oogwenk wie van de kudde herten de zwakste was. Daardoor wist trouwens heel de roedel welk hert geïnteresseerd werd waardoor vermeden werd dat elk lid van de roedel achter een ander hert aanzat. Voor ons mensen is dat soms moeilijk te begrijpen. Wij zijn er ook zelden afhankelijk van. Pokerspellers bijvoorbeeld trekken wel eens een zogenaamd pokerface als ze bluffen. Het is een gezichtsuitdrukking, een vorm van non - verbale communicatie. Maar ook hier zou je een daarvoor getrainde hond niet in de luren leggen.

Ik zeg getraind omdat honden van nature niet in fiches of geld geïnteresseerd zijn. Wel in uitgelaten worden of een wandeling maken en om te weten wanneer we rechtstaan om dat te doen, hebben ze geen extra zintuig nodig. Wat ze wel doen bij wat voor ons voorspellingen lijken is kruismobiliteit. Dat is verschillende zintuigen in combinatie gebruiken. Ook iets waar honden sterker in zijn dan mensen. Een oude wijze man zei mij eens "Wij kijken alleen met onze ogen en honden ook met hun neus en oren".

En dat brengt ons bij de oren. Mensen die er op getraind zijn kunnen uit het horen blaffen van een hond zonder dat ze hem zien veel afleiden. Ik herinner mij uit mijn beginjaren als gedragsbegeleider dat lang niet alle hondeneigenaars daar aandacht voor hadden. Het is zelfs zo dat sommige mensen als het ware immuun geworden waren voor het voortdurend blaffen van hun hond. Adaptatie is het moeilijke woord daarvoor. Maar het

gebeurde echt dat in een analyse die ik trachtte te maken de hond voortdurend blafte en dat de eigenaar het niet eens merkte terwijl de burens er gek van werden, mensen die 50 meter verder woonden het niet meer hoorden en honden die 200 meter verder woonden dachten "Die is gewoon gek, die lult maar wat en heeft niets te vertellen".

Het verschil met mensen is enorm groot. Voor mensen is echte stilte datgene wat men niet hoort als men goed luistert. Voor mensen is het dan ook moeilijk te verstaan dat op zulke momenten er voor de hond audiotief nog allerlei aan de gang is. Niet verwonderlijk dat mensen soms denken aan het zesde zintuig wanneer een hond telkens aan de deur gaat staan wachten als het baasje gaat thuiskomen. In vele gevallen heeft de hond het aankomen gewoon al lang gehoord voor wij mensen iets registreren. In dat soort gevallen is er dus niets mysterieus aan de hand. De hond hoort gewoon veel beter!

Daarmee hebben we al vier van de vijf door iedereen aanvaarde zintuigen doorgelicht. Het vijfde, de smaak is waarschijnlijk het enige waar wij mensen beter in zijn. Voor een stuk heeft dat te maken met het grote verschil tussen domesticatie wat onze hond overkomen is en evolutie wat er met ons mensen gebeurt is. Niet alleen duurt evolutie veel langer en is het niet vergelijkbaar. Wij hebben veel meer cultuur. Velen van ons eten al decennia niet meer in hoofdzaak om in leven te blijven maar om te genieten. Daar komt nog eens bij dat wij mensen omnivoor zijn en honden carnivoor.

Voor veel mensen is dat een beetje moeilijk te begrijpen omdat honden eigenlijk alles willen eten wat wij eten. Dat komt dan weer omdat honden roedeldieren zijn en alles willen eten wat hun voorbeelden of roedelgenoten eten. Dat is hoe ze in elkaar zitten! Voor mensen is zich verplaatsen in de gedachten van een dier soms heel moeilijk. Neem nu een bijenkolonie. Daar is er één de baas over duizenden. Het is een vrouwtje, de koningin en ze kan zich haast niet verplaatsen. Toch draait alles om haar, zij is de leidster en het werkt perfect.

Voor mensen is dat moeilijk te begrijpen en uiteraard zijn er ondertussen honden die minder goed eten. Dat is de schuld van toevallige mutaties waar toch verder mee gefokt werd, wat in de natuur niet zou kunnen. Er zijn zelfs honden die voorkeur hebben voor smaak maar dikwijls is de eigenaar daar niet de baas en zeker geen leider en is er sprake van manipulatie. Ik ken honden die op een ingewikkelde manier à la carte eten. In het algemeen denk ik dat smaak weinig bijdraagt aan wat mensen het zesde zintuig noemen.

Van oriëntatie daarentegen heb ik zelf staaltjes gezien die ik echt niet kan verklaren. Het troost mij dat in de dierenwereld nog zeer veel zaken zijn die niemand kan verklaren. Daardoor worden ze dikwijls onder de noemer van het zesde zintuig geschoven maar omdat het onverklaarbaar is voor ons hoeft het nog geen tovenarij te zijn. Mensen vinden zich zo superieur dat wanneer zij het niet kunnen of kunnen begrijpen het wel iets magisch moet zijn.

Ook weer in Canada, op één van mijn tochten, verlieten we een woud en moesten we een enorme vlakte oversteken om via een ander woud een rivier te bereiken. Het sneeuwde en toen we even het woud verlaten hadden kreeg je de indruk dat je eindeloos ver kon zien en dat kwam omdat de sneeuw en de lucht exact hetzelfde waren. Na een tijdje zag je dus in alle richtingen eindeloos en het was een zéér raar gevoel. Ik had dit nooit eerder gezien en ik had dit speciale gevoel ook nooit gehad. Na een tijdje overviel mij een soort machteloosheid, angst, bijna paniek en ik vroeg aan de gids die bij mij op de slee stond hoe hij wist waar hij naar toe ging. Hij antwoordde mij heel kalm alsof hij op de bus stond te wachten dat hij het niet wist maar dat de honden het wel wisten!

Hij was er duidelijk zeer gerust in en +/- 2 uur later ik ook want dan zagen we in de verte het woud verschijnen en we gingen er op exact dezelfde plaats als waar de honden er één jaar daarvoor ook in waren gegaan. Tenminste dat vertelde de gids mij. Voor mij was het wonderbaarlijk al was het geen echt wonder natuurlijk maar waarschijnlijk was het wel het zesde zintuig. Tenminste als we datgene wat wij met onze gedegenereerde zintuigen niet meer kunnen verklaren zo willen noemen.

Voor mij staat het vast, het zesde zintuig bestaat maar het heeft niets met hokus pokus te maken.

Denis Steurs